

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta

Asia: Neuvottelukunnan XIV (II/2010) kokous
Aika: Tiistai 06.04.2010 kello 13:15-16:00
Paikka: Opetushallitus, Hakaniemenranta 6, Helsinki

Kokousmuistio

8. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.20 ja toivotti jäsenet ja erityisesti johtaja Kristiina Kumpulaisen uutena jäsenenä tervetulleiksi kokoukseen. Kokouksen todettiin olevan päätösvaltainen ja asialista hyväksyttiin.

Todettiin Arja-Sisko Holapan varajäsenen vaihtuneen Tuire Jankosta Lasse Lehtiseen (Etelä-Suomen AVI) ja Jouni Kangasniemen varajäsenen Kaija Suorsa-Aarnion osallistuvan mahdollisuuksien mukaan kokouksiin Kangasniemen hoitovapaan (-15.8.2010) ajan.

9. Toimikauden loppuraportin julkaisusuunnitelma

Puheenjohtaja esitteli asian. Hän totesi etukäteen toimitetun liitteen sisältävän tiivistetyn sisällysluettelon sekä ensimmäiset versiot puheenjohtajan saatesanoiksi ja raportin esittelyluvuksi. Raportin tavoitteena on luoda katsaus neuvottelukunnan toiminnan tuloksiin ja esittää toimia valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen edelleen kehittämiseksi.

Seuranneen keskustelun aikana esitettiin mm. seuraavia näkemyksiä:

- hyvien täydennyskoulutuskäytäntöjen (case studies) mukaanottoa pidettiin erityisen kannatettavana. Osaava-ohjelmaan kuuluva vertaismentorointihankkeen mukaan ottaminen olisi paikallaan;
- neuvottelukunnan menneen toiminnan kuvaamista tulee huomattavasti tiivistää ja keskittyä sen sijaan hyvien käytäntöjen sekä kehittämis ehdotusten esittelyyn. Täydennyskoulutuksen tutkimus ja maahanmuuttaja-/monikulttuurisuusteema tulisi ottaa mukaan case study-luettelo;
- raportin lukijakunta tulee määritellä tarkasti ennen kirjoitustyön aloittamista;
- raportissa tulee käsitellä opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutusta kokonaisuutena, ei vain opettajia;
- sisällysluettelo sisällytetty kuvaus Osaava-ohjelmasta on samalla hyvä esittely koko valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen laajaan ja monipuoliseen kirjoon;
- "opas" ei ehkä oikea termi kuvaamaan raporttia sillä raportin tarkoitus ei ole ohjeistaa opetustoimen henkilöstökoulutuksen järjestämistä;
- raportin sisältö voisi koostua kahdesta tasosta: 1) Hyvien käytäntöjen esittely, joihin sisällytettäisiin henkilökohtaiset, työyhteisö-, koulutuksen ylläpitäjä- ja aluetasot sekä verkostot. 2) Tulevaisuuden haasteet, joiden analyysissa avataan edelleen neuvottelukunnan aiempaa elinikäisen oppimisen polkumalleja koskenutta pohdintaa sekä Osaava-ohjelmaa;
- neuvottelukunnalla tulee olla toimituksellinen oikeus tekstien sisältöön;
- raportti tulisi rakentaa enemmän sellaisten teemojen ympärille, joista neuvottelukunnassa vallitsee konsensus (esim. täydennyskoulutuksen pitkäjänteisyyteen ja yhteisölliseen kannustaminen).

Keskustelu yhteenvedossaan puheenjohtaja totesi riittävästi näkemyksiä saadun raportin jatkotyöstöön.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta

Sovittiin, että raportin kohderyhminä ovat täydennyskoulutuksen suunnittelijat, toteuttajat ja resursseista vastaavat tahot. Raportin teemojen tulee kattaa opetustoimen henkilöstön työuran eri vaiheet ja työssä tulee keskittyä hyvien käytäntöjen ja kehittämissuunnitelmien esittelyyn niin, että neuvottelukunnan aiemman toiminnan kuvausta (mm. elinikäisen oppimisen polut, täydennyskoulutuksen laatu ja vaikuttavuus) tiivistetään ja sen paikka olisi pikemminkin raportin loppupuolella. Hyvien käytäntöjen kuvauksiin lisätään pedagogisesti painottunut täydennyskoulutus (ml. tieto- ja viestintätekniikan pedagoginen opetuskäyttö), täydennyskoulutuksen tutkimus, vertaismentorointi, työyhteisön kehittäminen ja monikulttuurisuus. Raportin tulee analysoida koko opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutusta. Ylempänä keskusteluosiossa mainittujen tasojen tulee näkyä case study-valinnoissa. *Sovittiin*, että puheenjohtaja ja pääsihteeri tekevät luonnoksen seuraavan version ja lähettävät sen jäsenille kommentteja varten.

10. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen haasteet

Pääsihteeri esitteli asiakohdan. Hän totesi edellisessä kokouksessa päätetyn tulevan hallituksen ohjelmaan vaikuttamisen ottamisesta mukaan vuoden 2010 toiminnan painopisteisiin. Tuolloin sovitun mukaisesti puheenjohtaja ja pääsihteeri olivat keskustelleet elinikäisen oppimisen neuvoston puheenjohtaja Petri Lempisen kanssa 2.3.2010. Tapaamisen teemoja neuvottelukunnan puolelta olivat olleet opetustoimen henkilöstön työhyvinvointi, Osaava-ohjelma, elinikäinen oppiminen sekä periaatetasolla valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen nykyinen avustustyyppinen toteutusmalli. Keskustelussa nousi lisäksi esiin jo pitkään työuralla olleiden täydennyskoulutuksen tarve ja uusien oppimisympäristöjen käyttö täydennyskoulutuksessa.

Seuranneen keskustelun aikana esitettiin mm. seuraavia näkemyksiä:

- vaikuttamistavoite tarkoittaa käytännössä 2-3 lauseen määrittelyä, jotka sisältävät tunnistettavia avainsanoja ja riittävän konkreettisuuden;
- avainsanaehdotus: opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen integrointi;
- avainsanaehdotus: perus- ja täydennyskoulutuksen integrointi tuloksellisuusrahoituksen kriteeriksi;
- avainsanaehdotus: opetustoimen henkilöstön hyvinvointi, työurien pidentäminen, työnhallinta, työssä jaksaminen;
- avainsanaehdotus: Osaava-ohjelma nimenä mukaan.

Sovittiin, että neuvottelukunta keskittyy asian jatkovalmistelussa teemoihin työurien pidentäminen ja työhyvinvointi; perus- ja täydennyskoulutuksen integrointi; Osaava-ohjelma. *Sovittiin*, että puheenjohtaja ja pääsihteeri muotoilevat ko. teemat sisältävät lauseet ja ottavat yhteyttä tarpeellisiin tahoihin.

11. Täydennyskoulutuksen tutkimusyhteistyö

Jouni Välijärvi alusti asiakohdan. Hän oli määritellyt neljä mahdollista näkökulmaa neuvottelukunnan täydennyskoulutuksen tutkimusta koskevan työn jatkovalmistelun pohjaksi:

1. Tutkimuksen yhteys arviointiin, jossa systemaattisen tutkimustiedon avulla arvioidaan täydennyskoulutuksen laatua ja vaikuttavuutta.
2. Tutkimus täydennyskoulutuksen osana, jolloin se on eräs henkilön ammatillisen osaamisen kehittämisen elementti (esim. opinnäytteet).
3. Tutkimus eräänä täydennyskoulutuksen rahoituskriteerinä, jolloin tutkimuksen lisäarvo koulutuksen kehittämisessä korostuisi.

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta

4. Tutkimuksen kansainvälistymisnäkökulma, joka ei opettajien peruskoulutuksessa tällä hetkellä riittävästi korostu.

Keskustelun aikana esitettiin mm. seuraavia näkemyksiä:

- viides mahdollinen teema voisi olla tutkimuksen käsittäminen pedagogisena elämäntapana, jonka avulla henkilö omaksuu kriittisen ajattelutavan ja joka mahdollistaa aktiivisen oppimisen;
- tutkimuksen avulla pystytään selvittämään myös opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutukseen osallistumisen esteitä ja sen edistämistoimia, josta on apua analysoitaessa täydennyskoulutusta koskevien painopisteiden (esim. valtio) toteutumista;
- mielenkiintoinen tutkimusaspekti on myös, missä määrin opettajien tutkimusperustainen peruskoulutus näkyy heidän työrullaan ammatillisen osaamisen kehittämisenä ja osana heidän päivittäistä opetustyötään;
- käytännöllinen ratkaisu, jolla neuvottelukunta edistäisi tutkimuksellista näkökulmaa, olisi ehdottaa sitä mukaan otettavaksi esimerkiksi Osaava Forumin (10.11.2010) ohjelmaan. Forumin ohjelmaluonnoksesta todettiin lisäksi puuttuvan ohjelman seurantaan koskeva osio ja ohjelman olevan varsin yritysmaailmapainotteinen. Myös Forumin kohderyhmät ja sen luonne tulisi tarkkaan määritellä.

Sovittiin, että pääsihteeri tekee käydyn keskustelun perusteella muistion, jota kommentoivat Jouni Välijärvi, Anna Raija Nummenmaa ja Kristiina Kumpulainen. Muistion tulee sisältää pohdintaa myös tutkimusaspektin sisällyttämisestä täydennyskoulutuksen rahoitusperusteeksi. Muistiota käsitellään neuvottelukunnan seuraavassa kokouksessa 8.6.2010, jolloin päätetään jatkotoimista tutkimuksen osalta. *Sovittiin*, että em. Osaava Forumia koskevat ehdotukset ja näkemykset saatetaan Osaava-ohjausryhmän tietoon sen seuraavassa kokouksessa 12.5.2010.

12. Osaava-ohjelman seuranta

Pääsihteeri esitteli asian. Hän totesi aiemmin sovitun, että seurantaryhmän kokoonpanosta päätetään tässä kokouksessa. Asiaan liittyen hän oli pyytänyt neuvottelukunnassa edustettuina olevia organisaatioita esittämään henkilöitä seurantaryhmän jäseniksi 26.2.2010 mennessä. Henkilöesityksiä oli tullut yhteensä kahdeksan kappaletta 13 neuvottelukunnan jäsenorganisaatioiden ehdottamina ja puheenjohtaja oli laatinut esityksen kokoukselle seurantaryhmän kokoonpanoksi. Esityksen perustana oli ollut pyrkiminen mahdollisimman tasapainoiseen, silti kompaktiin kokoonpanoon.

Keskustelun aikana esitettiin kokoonpanoon lisättäväksi Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijoiden (Opsia r.y.) ja Yksityisen Opetusalan Liiton (YOL) edustajat.

Sovittiin, että Osaava-ohjelman seurantaryhmän kokoonpano on seuraava:

Opettajankouluttajat ja täydennyskouluttajat:

- Seija Mahlamäki-Kultanen, Hämeen ammattikorkeakoulu (ryhmän puheenjohtaja)

Koulutuksen ja opetuksen järjestäjä:

- Lieselotte Eskelinen, Suomen Kuntaliitto (varajäsenenä Lena Siikaniemi, Koulutuksen järjestäjien yhdistys);
- Terttu Pakarinen, Kunnallinen työmarkkinalaitos;
- Minna-Marika Lindström, Yksityisen Opetusalan Liitto

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta

Opetustoimen henkilöstö:

- Olli Luukkainen (varajäsenenä Inkeri Toikka, Opetusalan ammattijärjestö);
- Kirsi-Marja Varjokorpi, STTK/Pardia

Kunnallinen opetustoimi:

- Aulis Pitkälä, (varajäsenenä Markku Suortamo, Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia r.y.)

Koulutuksen tutkimus:

- Päivi Tynjälä, Jyväskylän yliopisto

Vapaa sivistystyö:

- Eeva-Inkeri Sirelius, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö

Opetushallinto (ministeriö, keskusvirasto, aluehallintovirastot):

- Arja-Sisko Holappa, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto;
- Armi Mikkola, opetusministeriö;
- Risto Hakkarainen, Opetushallitus
- sihteeri Kimmo Hämäläinen, opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta.

Ryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran lähiviikkojen aikana.

13. Ajankohtaiset tiedotusasiat

- Edinburghin tutustumismatka 7.-8.9.2010: Tapaamispyynnöt vetämässä Skotlannin opetusministerille, Edinburghin yliopiston elinikäisen oppimisen yksikköön ja opettajien akkreditoinnista vastaavaan General Teaching Council Scotlandiin. Lähtöpäivä aikaisin aamulla 7.9. ja paluu illalla 8.9.;
- käytiin läpi Opetushallituksen vuoden 2010 valtion rahoittaman opetustoimen henkilöstökoulutuksen hakukierroksen hakemusten ja päätösten lukumäärät, valintaperusteet ja tulevat kehittämistoimet. *Sovittiin*, että neuvottelukunnan seuraavassa kokouksessa 8.6.2010 Risto Hakkarainen esittelee luettelon myönteisistä ja kielteisistä päätöksistä ja keskustellaan ko. henkilöstökoulutuksen kehittämistarpeista;
- todettiin Opetushallituksen asettaman työryhmän pohtivan 31.5.2010 mennessä opetushallinnon tutkinnon uudistamista. *Sovittiin*, että asia otetaan neuvottelukunnan asialistalle jossain tulevassa kokouksessa ja samalla neuvottelukunta pohtii rehtori- ja sivistysjohdon täydennyskoulutusta laajemminkin;
- todettiin Ruotsin hallituksen lakiesitys maan opettajankoulutuksen uudistamiseksi, jonka perustana on tulevien opettajien kouluttaminen ryhmittäin. On vielä epäselvää, saako esitys lainvoiman ennen 20.9.parlamenttivaaleja;
- todettiin kaksi tulevaa seminaaria:
 - 14.4. Elinikäisen oppimisen neuvoston yhdessä Eduskunnan sivistysvaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kanssa järjestämä,

Opetustoimen henkilöstökoulutuksen neuvottelukunta

jossa julkaistaan neuvoston ohjelmajulistus elinikäisen oppimisen käytäntöjen ja politiikan kehittämistarpeiksi;

- 7.5. opetusministeriön ajankohtaisseminaari, jossa aiheena aikuiskoulutuksen uudelleen organisointi ministeriön sisällä;

- Jyväskylän yliopiston Koulutuksen ja tutkimuksen laitoksella on valmistumassa Ellen Piesasen tutkimus, joka tarkastelee [EU:n asiakirjoissa](#) mainittujen ja opettajilta edellytettävien taitojen ja pätevyysvaatimusten huomioimista eri maiden opettajankoulutuksen opetussuunnitelmissa ('Teacher Education Curricula in the EU '). *Sovittiin*, että tutkimus saatetaan neuvottelukunnalle tiedoksi sen valmistuttua;

- Suomi on v. 2011 Pohjoismaisen ministerineuvoston puheenjohtajamaa ja opetusministeriö on valmistelemassa kauden ohjelmaa. Ministeriö voi sisällyttää ohjelmaan mukaan opetustoimen henkilöstökoulutukseen liittyviä pohjoismaisia tapahtumia, joista tietoa pyydetään toimittamaan [Armi Mikkolalle](#). Todettiin, että esimerkiksi Jyväskylässä järjestetään ensi vuonna pohjoismainen tutkijatapaaminen.

14. Muut asiat

Ei muita asioita.

Puheenjohtaja kiitti neuvottelukunnan jäseniä aktiivisesta keskustelusta ja päätti kokouksen klo 16.04. Neuvottelukunnan seuraava kokous (8.6.2010 klo 13.15. - 16.00) järjestetään Opetushallituksessa, Hakaniemenranta 6 (johtokunnan huone, 3.krs), Helsinki.

Neuvottelukunnan XIV kokous 06.04.2010

Osallistujalista

johtaja, professori <i>Kauko Hämäläinen</i>	puheenjohtaja
erityisasiantuntija <i>Lieselotte Eskelinen</i>	jäsen
koulutoimentarkastaja <i>Arja-Sisko Holappa</i>	jäsen
johtaja <i>Kristiina Kumpulainen</i>	jäsen
finanssineuvos <i>Asko Lindqvist</i>	Anna-Liisa Launianen varajäsen
koulutusasiain päällikkö <i>Olli Luukkainen</i>	jäsen
opetusneuvos <i>Armi Mikkola</i>	jäsen
professori <i>Anna Rajja Nummenmaa</i>	jäsen
koulutustoimitsija <i>Kajajamajja Parviainen</i>	jäsen
hallintojohtaja <i>Ritva Ullakko</i>	jäsen
johtaja <i>Jouni Välijärvi</i>	jäsen
opetusneuvos <i>Kimmo Hämäläinen</i>	sihteeri, neuvottelukunnan pääsihteeri

Poissa

johtaja <i>Seija Mahlamäki-Kultanen</i>	varapuheenjohtaja
lehtori <i>Christer Jakobsson</i>	jäsen
rehtori <i>Jukka Kuittinen</i>	jäsen
pääsihteeri <i>Anna Pitkäläkoski</i>	jäsen
pääsihteeri <i>Eeva-Inkeri Sirelius</i>	jäsen
hallitusneuvos Kaija Suorsa-Aarnio	Jouni Kangasniemen varajäsen (-15.8.2010)
johtaja <i>Olli-Pekka Väänänen</i>	jäsen